TardOral – 2021

CICLE D'ORALITATS.
Activitats entorn de la paraula dita.

DE SETEMBRE A DESEMBRE DE 2021

Fundació Mallorca LiteRàriA

Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística
Consell de Mallorca

Temps era temps, en la Mallorca que avui consideram tradicional, la tardor marcava un canvi meteorològic i també de cicle, que implicava canvis de comportament individuals i socials. Conta Rafel Ginard en les anotacions del seu *Calendari Folklòric* que en recollir els primers gínjols, els missatges en posaven uns quants sobre la taula de l'amo, a mode d'avís que acabava el temps d'ésser per defora i començava l'època de vetlar devers el foc.

Coincidint amb aquest moment tornava el recolliment, les vetllades al caliu i les rotllades de complicitats teixides amb els fils de les contarelles. La paraula prenia empenta i esdevenia baula de transmissió de llegendes, cançons, acudits o dites. Un patrimoni immaterial que hem heretat de generació en generació, per via oral.

Actualment estam més comunicats que mai, però parlam manco que mai. Des de la Fundació Mallorca Literària volem reprendre el fil de veu de la cultura d'arrel i posar l'accent en l'oralitat que encara té molt per transmetre a properes generacions. Coincidint amb els mesos de tardor, aquest cicle **TardOral** ens permet posar el focus en activitats entorn de la paraula dita, en múltiples modalitats i aproximacions: espectacles, rotllades, activitats familiars i educatives, fan partícip la música, el recitat, la poesia, la cançó, la gastronomia i la reflexió en aquesta tasca de mantenir viva la paraula. Una paraula que, a més i sobretot, és significant i garanteix la perpetuació de valors, d'emocions, de costums i de coneixements que són inherents a la cultura d'arrel, i que no volem deixar perdre.

El cicle **TardOral** és una iniciativa del Museu de la Paraula. Casa Pare Ginard, dirigida per Carme Castells i coordinada per Joana M. Serra en el context del projecte Tradicionari de Mallorca.

Compta amb la implicació de molts i diversos agents culturals de Mallorca, i inclou propostes i activitats arreu:

- Sant Joan
- Montuïri
- Palma
- Lloret
- Sineu
- Cassà de la Selva, Girona

ESPECTACLES

Noves mirades sobre la paraula dita

>> **Fam de paraula i terra**

Divendres 24 de setembre, a les 21h, Museu de la Paraula (Sant Joan)
Recital homenatge a Damià Huguet i Miquel Àngel Riera.

Enguany celebram la poesia dels dos autors, commemoram la seva mort d'una manera especial i construïm el record de la seva memòria i obra. És així, amb aquest esperit, que acostam els versos de tots dos autors, a través del recital preparat expressament pels músics Mar Grimalt i Roger Pistola i l'actor Salvador Miralles.

Es tracta d'un recorregut per la seva obra poètica i narrativa, establint un diàleg. Tots dos parlen de l'amor des de caires molt diferents, parlen de la terra amb perspectives i descripcions molt diverses, però que combinades suggereixen aquesta identitat de la Mallorca en desaparició i dels extrems amorosos.

La proposta incorpora diferents espais sonors, rapsòdia i interpretació perquè els poemes i relats flueixin d'un a l'altre creant una dansa de la doble passió.

A càrrec de **Mar Grimalt**, **Salvador Miralles** i **Roger Pistola**.

Data: Divendres 24 de setembre a les 21 h
Lloc: Museu de la Paraula. Casa Pare Ginard (Sant Joan).
Preu entrada: De franc
Reserva prèvia: www.mallorcaliteraria.cat
Hi col·labora: Ajuntament de Sant Joan.

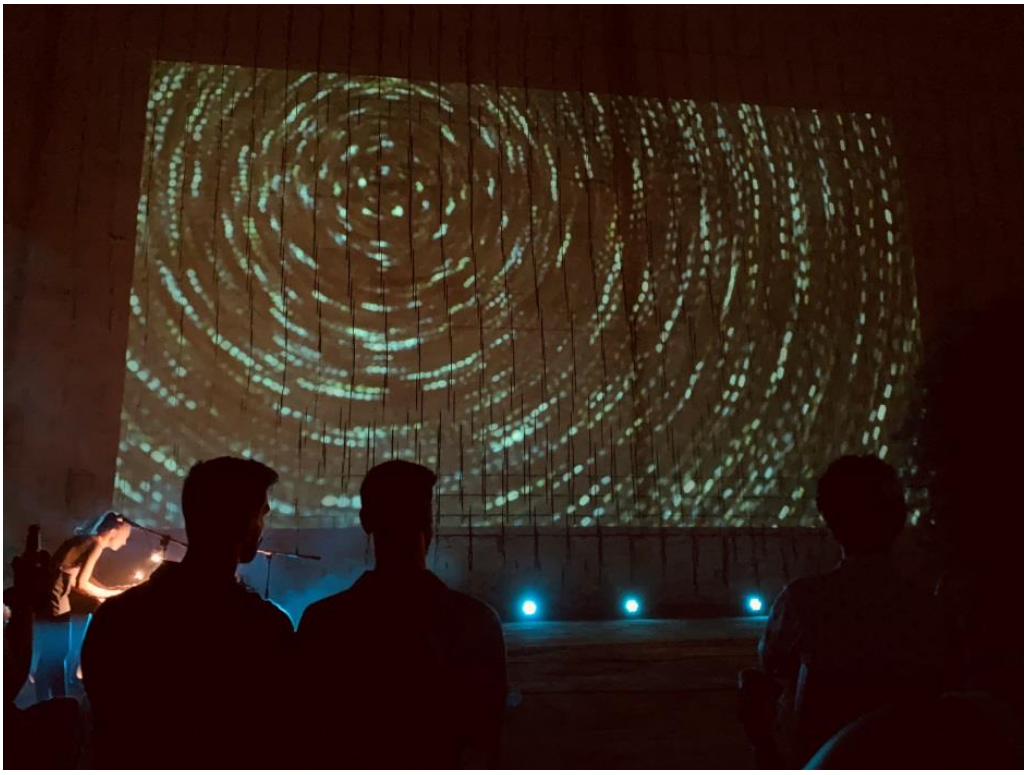

>> Llavors de fonoll

Dissabte 25 de setembre, a les 21 h, Consolació (Sant Joan)
Dissabte 20 de novembre, Festival Càntut (Cassà de la Selva, Girona)
Cançó, glosa i arts visuals basat en la paraula recollida per Rafel Ginard

Les anotacions de **Rafel Ginard** en el seu **'Calendari Folklòric de Mallorca'** són el punt de partida d'aquest recital que conjuga passat i futur a través de la veu, de la cançó, de les tonades i paraules, i de les visuals creades tant amb la materia primera com amb desenvolupament tecnològic: Natàlia Tascón (veu i cançó), Carles Seguí (guitarres) i Miquel Àngel Adrover (veu i glosa) lliguen mots i tonades, arrel i present, en un diàleg entre la tradició oral dels anys 50 i la llengua esmolada del jove glosador del XXI. Completen la proposta les projeccions creades en directe per les artistes visuals Carme Gomila i Odile Carabantes. Un espectacle performàtic però també interactiu, que implica l'auditori en l'experiència d'explorar aquestes terres esquitxades d'aromàtiques llavors

A càrrec de **Natàlia Tascón**, **Carles Seguí**, **Miquel Àngel Adrover**,
Carme Gomila i **Odile Carabantes**.

Data: Dissabte 25 de setembre a les 21 h
Lloc: Santuari de Consolació (Sant Joan).
Preu entrada: 8€ / 10 € (6€ residents a Sant Joan) www.mallorcaliteraria.cat
Hi col·labora: Ajuntament de Sant Joan.

>> **Mil sibil·les**

Dissabte 23 d'octubre, a les 21 h, Consolació (Sant Joan)

Noves aproximacions al Cant de la Sibil·la, de l'antigor als nostres dies

Partint de les dimensions místiques, filosòfiques i feministes d'aquest insòlit ritu pagà, desgranaran el seu projecte per adaptar el *Cant de la Sibil·la* al segle XXI dins de *Clamor*, el segon àlbum de **Maria Arnal** i Marcel Bagés. Com s'ha d'interpretar el *Cant de la Sibil·la* en l'era de l'Antropocè, en el context de la crisi ecològica i l'emergència de la intel·ligència artificial i les veus no humanes?

De Delfos a Mallorca, d'un extrem a l'altre del Mediterrani, la veu de la Sibil·la ha creuat els segles advertint els humans de la inevitabilitat de la fi i anunciant els renaixements que vindran. Aquesta profecia de l'apocalipsi s'ha cantat en llatí i en català, i ha viscut èpoques d'esplendor i d'ostracisme. Què significa que una peça musical hagi anat passant de generació en generació durant un mil·lenni? Per què va ser perseguida aquesta litúrgia i per què a l'inici del nou mil·lenni vam decidir recuperar-la?

Aquesta proposta d'activitat amalgama vies d'aproximació al Cant de la Sibil·la a través dels llenguatges musical, visual i escènic.

A càrrec de **Maria Arnal**, **Marta Mathéu**, **José Luis de Vicente** i **Eduard Escoffet**.

Data: Dissabte 23 d'octubre a les 21 h
Lloc: Santuari de Consolació (Sant Joan).
Preu entrada: 8€ www.mallorcaliteraria.cat

>> Canto jo i la muntanya balla

Dissabte 30 d'octubre, a les 20 h, Teatre Principal (Palma)
Dilluns 1 de novembre, a les 18.30 h, Auditori de Manacor (Manacor)
Teatre, a partir de la novel·la **d'Irene Solà**.

Guillem Albà i Joan Arqué ens proposen portar a escena el llibre d'èxit d'Irene Solà, *Canto jo i la muntanya balla*. Una dramatúrgia de Clàudia Cedó amb música de Judit Neddermann, que ens portarà a gaudir d'un text màgic on podrem veure un híbrid de teatre de gest, text i música en directe.

Primer hi ha la tempesta i el llamp i la mort d'en Domènec, el pagès poeta. Després, la Dolceta, que no pot parar de riure mentre explica les històries de les quatre dones penjades per bruixes. La Sió, que ha de pujar tota sola la Mia i l'Hilari allà dalt, a Matavaques. I les trompetes de la mort que, amb el seu barret negre i apetitós, anuncien la immutabilitat del cicle de la vida.

A *Canto jo i la muntanya balla* prenen la paraula dones i homes, fantasmes i dones d'aigua, núvols i bolets, gossos i cabirols que habiten entre Camprodon i Prats de Molló. Una zona d'alta muntanya i fronterera que, més enllà de la llegenda, guarda la memòria de segles de lluita per la supervivència, de persecucions guiades per la ignorància i el fanatisme, de guerres fratricides, però que encarna també una bellesa a la qual no li calen gaires adjectius. Un terreny fèrtil per deixar anar la imaginació i el pensament, les ganes de parlar i d'explicar històries. Un lloc, potser, per començar de nou; un lloc per a una certa redempció.

Una producció de **La Perla 29. Teatre Biblioteca de Catalunya.**
Data: Dissabte 30 d'octubre a les 20 h
Lloc: Teatre Principal (Palma).
Preu entrada: De 8 a 35€ www.teatreprincipal.com

Data: Dilluns 1 de novembre a les 28.30 h
Lloc: Auditori de Manacor (Manacor).
Preu entrada: 24€ www.teatredemanacor.cat

>> **Paraules que trenquen ossos**

Dissabte 6 de novembre, a les 19 h i a les 21.30 h, Comuna de Lloret (Lloret de Vistalegre)

Teatre immersiu

T'has perdut mai, de nit, a un bosc?

Negra nit. Els arbres més vells del bosc amaguen històries que han anat engolint amb el pas del temps. Tot allò que s'ha viscut al bosc, tot el que s'hi ha explicat, s'ha quedat al bosc. Aquestes històries són encara sota les fulles seques i les pedres, entre la molsa i la sorra, barrejant-se amb els fongs i les arrels.

Sempre duem un telèfon mòbil al damunt. I si per una vegada ens servís per a connectar realment amb el que ens envolta? I si ens permetés veure el que mai veiem, escoltar les paraules que mai escoltem?.

Espectacle semi-itinerant. No adaptat. Cal portar calçat còmode per a caminar.

Una producció de **Cia. Pagans**.

Data: Dissabte 6 de novembre a les 19 h i a les 21.30 h
Lloc: Comuna de Lloret (Lloret de Vistalegre).
Punt de trobada: Aparcament piscina municipal.
Preu entrada: 8€ www.mallorcaliteraria.cat
Hi col·labora: Ajuntament de Lloret de Vistalegre.

ROTLADES

Xerrades entorn a la paraula dita

>> **“Les llengües dels nostres carrers”**

Dijous 23 de setembre a les 19 h, Museu de la Paraula. Casa Pare Ginard (Sant Joan).
Conferència

Els nostres pobles són reflex de la diversitat lingüística en que vivim però, en tenim consciència?
Vivim en un món que avança cap al multilingüisme alhora que les llengües desapareixen a un ritme sense precedents. Aquest acte pretén obrir preguntes més que generar una resposta, ja que el que cal és trobar llocs de debat per parlar del nostre tret més identificatiu: el llenguatge. Conferència a càrrec de **Júlia Febrer**.

Data: Dijous 23 d’octubre a les 19 h.
Lloc: Museu de la Paraula. Casa Rafel Ginard (Sant Joan).
Preu entrada: de franc
Reserva prèvia a www.mallorcaliteraria.cat

>> **“Vins, formatges i música”**

Diumenge 10 d’octubre a les 11.30 h, Son Porquer (Porreres)
Experiència de tardor Folk

La tardor, temps de verema i de feinejar als cellers. Tastarem 3 vins de Mesquida Mora: el Sincronia rosat, el Sincronia negre i el Trispol, i els maridarem amb tres formatges de la formatgeria Es Collet. Acabarem la vetllada amb el concert de Miquel Serra.

Horari:
20 h: Tast de vins i formatges a càrrec de **Bàrbara Mesquida** (Vins Mesquida Mora) i **Joan Gaià** (Formatgeria Es Collet).
21 h: Concert de **Miquel Serra**.

Data: Diumenge 10 d’octubre a les 11.30 h.
Lloc: Molí de Son Porquer (Porreres).
Preu entrada: 12€ www.mallorcaliteraria.cat

>> **“Veus del passat”**

Dijous 21 d’octubre, a les 19 h, CC La Misericòrdia (Palma).
Divendres 22 d’octubre, a les 19 h, Església (Montuïri).
Presentació

Aquest llibre brolla d'una font inexhaurible de converses llunyanes enregistrades en àudio, l'Arxiu d’Història Oral Joan Miralles. En el treball de camp, l'autor interroga, suggereix, comenta o fa com qui tira l'ham, deixant caure un mot, un malnom, una dita, el nom d'una possessió, una anècdota que somogui o desvetlli la memòria de l'interlocutor, para l'orella i n'escolta privilegiadament el testimoniatge, l'enregistra -amb l'afany de fer-lo perdurable- i a la fi el difon als lectors mitjançant la transcripció escrita, la contextualització i la documentada exegesi a peu de plana.

Dijous, 21 d'octubre, a les 19 hores, a la Sala d'Actes de la Misericòrdia a càrrec de **d'Andreu Ramis**, **Climent Picornell** i l'autor del llibre, **Joan Miralles** i **Monserrat**.

Divendres, 22 d'octubre, a les 19 hores, a l’església de Montuïri a càrrec de **Climent Picornell**, **Caterina Valriu** i l'autor del llibre, **Joan Miralles** i **Monserrat**.

>> **“Al llindar d’un bosc, una noia.”**

Dissabte 30 d’octubre a les 12 h, Teatre Principal (Palma)
Col·loqui

“A l’entrada d’un bosc, una dona”: quants relats comencen així? Quantes expectatives genera aquesta imatge, es demana l’escriptora Maggie O’Farrell en la seva recent novel·la Hamnet, a propòsit del personatge de la seva protagonista, Agnes. Aquest és el punt de partida del col·loqui entorn a dues novel·les creades per les seves autores des del llindar d’un bosc: d’una banda, “Canto jo i la muntanya balla”, d’Irene Solà –la versió escènica de la qual podem veure just aquest dia al Teatre Principal de Palma; d’altra, Lítica, de Lucia Pietrelli, també adaptada a escena aquest any. Dues novel·les que fan olor de terra humida: quins ponts hi podrem establir d’una a altra? Quines lectures?
Amb **Mar Rayó** i **Lucia Pietrelli**.

Data: Dissabte 30 d’octubre a les 12 h.
Lloc: Teatre Principal (Palma).
Preu entrada: de franc.
Reserva prèvia www.mallorcaliteraria.cat

>> “Mites i estels: el cel de tardor”

Dissabte 11 de desembre, a les 19 h, Jaciment arqueològic de Son Fornés (Montuïri).
Experiència de *Tardor Folk*

Observació astronòmica i històries mítiques explicades a través dels estels.
Activitat conduïda per **Pep Marcús** (Club Newton) i **Antoni Janer** (Mitologia per a profans).

Data: Dissabte 11 desembre a les 19 h.
Lloc: Jaciment arqueològic de Son Fornés (Montuïri).
Preu entrada: de franc.
Reserva prèvia www.mallorcaliteraria.cat

>> Sopar de cantadors – Matances

Divendres 17 de desembre, a les 21 h, Restaurant Can Font (Sineu)
Experiència de *Tardor folk*

Soparem, compartirem històries i tradicions de les matances, i cantarem!
Amb dinamització a càrrec dels **Glosadors de Mallorca**.

Data: Divendres 17 desembre a les 21 h.
Lloc: Celler Can Font (Sineu).
Entrada: www.mallorcaliteraria.cat

EXPOSICIÓ

>> **“Un món de mil dimonis”**

En el marc del Vè Simposi de Focs Festius de la Mediterrània.
(Programa a banda)

L’exposició “Un món de mil dimonis”, es compon de fotografies de **José Juan Luna ‘Potti’** i textos de **Rafel Ginard**, i s’hi incorporen expressions culturals d’arreu del planeta, a través d’una selecció de les imatges dels fotògrafs **Friso Spoelstra** (sèrie Devils & Angels, 2016) i el Mapamundi de dimonis, que recull i ubica 50 representacions de dimonis arreu de món, a través d’il·lustracions creades per **Melicotó**.

La selecció, basada en la recerca de l’antropòleg **Francesc Sureda Alemany**, ens permet descobrir expressions universals i ancestrals que ens connecten i alhora ens singularitzen.

EN FAMÍLIA

Oralitat tradicional per a nous públics

>> **Vida i mort: Nit de les Ànimes i Tots Sants**

Tallers, contarelles i rituals per a una nit de misteri.

La cultura de la mort a Mallorca s'ha desenvolupat a través de ritus funeraris i, col·lectivament, en la celebració de la festa més important de la tardor, el dia de Tots Sants i la diada de Difunts. La importància de la festivitat de Tots Sants es reflecteix en la gran quantitat de tradicions i costums que l'envolten. Costums que tenen uns components que es mouen entre la devoció i el respecte de cap als avantpassats i la celebració de la por lligada a l'obscuritat de la mort. La tradició medieval de les danses de la Mort, que ens presenten la Mort com a realitat sobtada i que ningú pot evitar; la de les cançons de Mort, composicions orals cantades en el curs d'una cerimònia per plànyer la mort de persones estimades; i les tradicions lligades a Tots Sants han generat un patrimoni immaterial que ens fa palès la importància del tema en la cultura mallorquina. Us presentam una sèrie de propostes i activitats per donar a conèixer als infants totes aquestes pràctiques rituals que caracteritzaven la celebració de la Nit de les Ànimes a la nostra illa.

Activitat adreçada a infants a partir de 6 anys.

Disponible per a biblioteques, centres culturals i centres educatius.

Reserves a educatives@mallorcaliteraria.cat

TardOral és una proposta del **Museu de la Paraula** de **Fundació Mallorca Literària** – Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca.

Direcció: Carme Castells
Coordinació: Joana M. Serra

Amb la col·laboració de: Ajuntament de Sant Joan, Festival Càntut, Teatre Principal de Palma, Ajuntament de Montuïri, Ajuntament de Lloret, Direcció Insular de Patrimoni.

TOTA LA INFORMACIÓ A www.mallorcaliteraria.cat/agenda
Per a consultes, contacta'ns a info@mallorcaliteraria.cat
Joana M. Serra, coordinadora del cicle:
joanaserra@mallorcaliteraria.cat

Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística
Consell de Mallorca

Fundació Mallorca LiteRàriA